

Referat fra generalforsamling den 26. marts 2014 kl. 19.00 på Kjærgård Landbrugsskole.

Dagsorden ifølge vedtægterne.

1. Som ordstyrer valgtes forstander Kjeld Block Jacobsen.
2. Formandens beretning, der godkendtes uden bemærkninger.
3. Regnskab, der ligeledes godkendtes uden kommentarer.
4. Valg til bestyrelsen. På valg var Olga Pedersen, Peder Thygesen Nielsen, Henrik Præstholt og Jens Erik Starup. Henrik Præstholt og Jens Erik Starup udtrådte af bestyrelsen, og i stedet valgtes Mariann Ploug, Janderup, og Hans Sørensen, Vejen.
5. Valg til suppleantposter. På valg var Mariann Ploug og Sven-Bek Pedersen, den sidste ønskede ikke genvalg, og i stedet for ham og Mariann Ploug valgtes Jeremi Watts, Vorbasse og Steen Rasmussen, Holsted.
6. Valg af revisorer. På valg var Torben Hestehave, der genvalgtes, og Søren Frederiksen, der ikke ønskede genvalg, og i stedet valgtes Henrik Præstholt.
7. Kontingentet fastsattes til uændret 150 kroner.
8. Der var ingen indkomne forslag.
9. H. K. Kristensen Prisen 2014, der tildeltes overlæge Magne Juhl, Viborg.
10. Under eventuelt takkede formanden

deltagere og afgående medlemmer, hvorefter generalforsamlingen sluttede.

Efter kaffebordet fortalte forstander Kjeld Block Jacobsen meget spændende og engageret forsamlingen om Kjærgårds historie, som gods og landbrugsskole og viste rundt i Hovedbygningen, hvor spændende spøgelses huserer.

En vellykket aften.

Formand Olga Pedersen takker afgående bestyrelsesmedlem Henrik Præstholt, Ribe for hans arbejde for Historisk Samfund.

Beretning 2014

Velkommen til Historisk Samfunds generalforsamling 2014 – 112 år efter stiftelsen af Danmarks ældste amtshistoriske samfund.

Vi er også i historiske omgivelser. Kærgårds historie er langt ældre end Historisk Samfunds, og det glæder vi os til at høre om, når generalforsamlingen er overstået.

Det år, vi i aften ser tilbage på, har for os i bestyrelsen været fyldt af gode oplevelser.

Efter generalforsamlingen i Vorbasse Fritidscenter den 19. marts, konstituerede vi os som året før med formand, næstformand, kasserer og sekretær på de samme poster, og derefter kastede vi os ud i arrangementerne for året.

Det første, vi foretog os, var den 18. april og var en aftentur til Oksbøl, hvor vi fik en rundvisning på Flygtningekirkegården, og hvor museumsinspektør John V. Jensen fra Varde Museum fortalte os om Oksbøllejren. Vi hørte om baggrunden for, at de tyske flygtninge kom til Oksbøl, om livet i lejren, hvor der en tid boede 35 000 civile flygtninge. Han fortalte endvidere om fremtidsplaner for området og lejren.

Efter rundvisningen var der mulighed for drikke den medbragte kaffe, og hvor man kunne se Ravmuseet og en særudstilling om broderede skriftsteder.

Det var egentlig hundekoldt den aften, men det afholdt ikke ca. 200 mennesker fra at deltage, og alle fik noget med sig hjem, det var en meget god aften.

Så var vi fremme ved den 16. maj og mødtes på Bramming Egnsmuseum for at høre om jernbaneulykken i Bramming den 26. juli 1913, hvor 15 mennesker mistede livet, deriblandt folketingspolitikeren Peter

Sabro. En meget god og velbesøgt aften, som vi er Bramming Egnsmuseum tak skyldig for.

Det næste, vi havde i vores program, var en udflugt til Fyn lørdag den 1. juni. Det var en stor skuffelse for os, at for få meldte sig til denne tur, der havde Jernbanemuseet i Odense, Vikingeskibsmuseet i Ladby og Johs. Larsen Museet i Kerteminde på programmet. Men måske er tiden løbet fra udflugter.

Samme dag, den 1. juni afgik endnu en tur til Skåne, Blekinge og Gotland. Denne tur var arrangeret i samarbejde med Det antikvariske Selskab i Ribe, Esbjerg og Omegns Museumsforening, Lokalhistorisk Forening for Bramming og Sydvestjysk Folkeuniversitet, og blev som sædvanlig en vellykket tur med mange deltagere og under ledelse af Esbjerg Folkeuniversitets formand, Bent Iversen, der kan sin Gotland på fingrene.

Så var vi fremme ved august, hvor vi lørdag den 24. præsenterede årbog 2013 på Alslev Skole. Jeg var selv ikke med, da jeg var på ferie i Rusland, men jeg har hørt meget om, at Alslev Sognearkiv havde gjort alt for, at det skulle blive en god eftermiddag. De havde bagt kager og havde pyntet aulaen op med blomster etc. Det blev en god eftermiddag. Jyske Vestkystens chefredaktør, Peter Orry omtalte, anmeldte årbogen. Jeg har dog hørt at han talte mere om avisen end om årbogen, men at det var meget interessant at høre om. Tak til ham for det.

I redaktionen synes vi selv, det er en god årbog. Der er mange forskelligartede artikler, som vi altid ønsker os at få, og jeg kan da lige benytte lejligheden til at minde om, at

uden forfattere inden årbog, så fat endelig pennen, hvis I har en god historie at fortælle.

Søndag den 15. september havde vi en eftersommertur til Bundsbæk Mølle og Skjern Å og Enge.

Det var en rigtig god eftermiddag, og vi kunne have ønsket os flere deltagere, men de der var, fik en rigtig god oplevelse her, og ikke mindst, da Henrik Præstholm viste rundt og fortalte om Skjern Enge.

Nu gik året på hæld, og vi samledes den 7. november på Henne Kro for at høre om Filsø. Finn Birkholm Clausen fortalte, så det rungede. Sjældent har vi hørt en så engageret fortæller. Han vidste alt om fuglelivet på Filsø i fortid og nutid. Han var meget spændende at lytte til, og salen var stuvende fuld.

Det er de arrangementer, vi har afholdt i 2013, men der har også været bogudgivelse ud over årbogen, idet Søren Mulvad har udgivet bogen om Børsterne. Laust Hansen Jørgensen fra Darum fortæller om sit liv som digebørste. Bogen har været en meget stor salgssucces og er nær udsolgt. Udgivelsen er støttet af Veluxfonden, som vi er en stor tak skyldig.

Der er også en udgivelse på vej om Varde Apotek, som Carsten de Teilmann Hald har skrevet i samarbejde med Mariann Ploug fra Varde Museum. Det er en spændende beretning om en forretning og en familie, der kan sammenlignes med Matadors bankdirektør. Denne udgivelse er i samarbejde med Varde Museum og Varde Lokalarkiv.

I 2014 har vi programmet klar og håber på god deltagelse, vi synes, vi har planlagt spændende ture og oplevelser, som I kan læse om i vores program 2014.

Der er som sædvanlig ved generalforsam-

lingen mange at sige tak til for det forgangne år. Vore tilskudsgivere ikke at forglemme, uden dem ville vi være dårligt stillet økonomisk. Derfor en stor tak til Lida og Oskar Niensens Fond fra Esbjerg. Til Esbjerg og Fanø Kommuner. Til Olaf Lyne fra Finland, og egentlig burde vi også her nævne Vejen Kommune. Da regnskabet skulle gøres op, måtte vi til at spørge dem, hvornår de havde sendt de bevilligede 2000 kr., og det viste sig, at de havde glemte at sende os pengene. Vi fik dem så straks, men de vil først figurere på næste års regnskab. Varde Kommune har meddelt os, at de fremover ikke vil støtte Historisk Samfunds drift, men i stedet støtte evt. udgivelser, der omfatter Varde Kommune. Det har de allerede vist ved at støtte udgivelsen af bogen om Varde Apotek.

Billund Kommune har som sædvanlig meddelt os, at de ikke støtter Historisk Samfund.

Personligt skylder jeg at takke de medlemmer, jeg har mødt i årets løb, det er altid en stor glæde, en meget stor tak til Kærgård Landbrugsskole for at give os plads til vores årsmøde her, tak til bestyrelsen for samarbejdet i 2013. Tak alle sammen.

HISTORISK SAMFUND FOR RIBE AMT

- arbejder for fremme af lokalhistorisk interesse

Årsregnskab 2013

Indtægter

Kontingent	89.866,49
Tilskud til samfundet	9.700,00
Tilskud til udgivelser	15.000,00
Bogsalg	14.736,66
Text & Node (Copydan)	244,24
Renter, udbytte m.m.	<u>4.294,51</u>
Indtægter i alt	133.841,90

Udgifter

Årbog, tryk og redaktion	60.966,25
Årbog, distribution	12.311,28
Udgivelser, tryk og markedsføring	4.388,75
Hensættelse til bogen om Varde Apotek	5.000,00
Møder, arrangementer m.v.	1.718,00
Forsikring, revision	1861,59
Bank gebyr	597,01
Årsprogram, hjemmeside	7893,75
Telefon, internet mm	6.400,00
Udgifter til kontor, arkiv og boglager	7.600,00
Kontorartikler, kuverter, girokort mm	3.741,00
Bestyrelsesmøder m. m	5.283,62
Repræsentation, gaver	299,95
Porto i øvrigt	2.178,00
H.K. Kristensen prisen	<u>0,00</u>
Overskud	<u>13.602,70</u>
	=====

Status

Aktiver

Kassebeholdning	0,00
Erhvervs giro 6043194	26.261,00
Erhvervs konto 6880004152	3.237,10
Vestjysk Bank	102.403,62
Investeringsbeviser	143.559,00
Boglager	<u>6.250,00</u>
Aktiver i alt	281.810,72

Passiver

Hensættelse til bogen om Varde Apotek	5000,00
Egenkapital	<u>276.810,72</u>
Passiver i alt	281.810,72

HISTORISK SAMFUND FOR RIBE AMT

- arbejder for fremme af lokalhistorisk interesse

Egenkapital

Egenkapital pr. 1. januar 2013	264.822,62	
Kursændring investeringsbeviser	-1614,60	
Overskud 2013	<u>13.602,70</u>	
Egenkapital pr. 31. december 2013		<u>276.810,72</u>

Sponsorer 2013.

Følgende fonde, institutioner, kommuner og personer har i år støttet Historisk Samfunds arbejde.

Tilskud til samfundet.

Lida og Oskar Nielsens Fond	5.000,00	
Esbjerg Kommune	3.700,00	
Olaf Lyne, Finland	500,00	
Fanø Kommune	<u>500,00</u>	9.700,00

Tilskud til bogen om Varde Apotek

Varde Kommune	<u>5.000,00</u>	5.000,00
---------------	-----------------	----------

Tilskud til bogen "To vestjyske malere"

Ølgod Museumsfond	<u>10.000,00</u>	10.000,00
-------------------	------------------	-----------

Tilskud til bogen "Jeg var Børste"

Velux Fonden	<u>15.000,00</u>	15.000,00
--------------	------------------	-----------

I alt **39.700,00**

Tilskuddet fra Velux Fonden fremgår ikke af årsregnskabet, da beløbet er udbetalt direkte til trykkeriet. Tilskud til bogen om Varde Apotek forventes anvendt i 2014.

Horsbøl d. 12. feb. 2014

Jens Erik Starup, kasserer.

Søren Frederiksen, revisor.

Torben Hestehave, revisor.

H.K. Kristensen Prisen 2014

I 1978 indstiftede Historisk Samfund for Ribe Amt en lokalhistorisk pris, der kom til at bære navn af amtets store historiker, førstelærer i Lunde ved Varde, H.K. Kristensen. Siden 1978 har Historisk Samfund for Ribe Amt uddelt prisen til seksten personer, der alle har fået prisen for at have sat deres mærke på vores lokale historie. Magne Juhl, du er den syttende prismodtager.

H.K. Kristensen var gennem mere end en menneskealder den person, der satte sit præg på Historisk Samfund, der altid vil stå i gæld til ham for store oplevelser, det være sig i kraft af hans enorme skribentvirksomhed, men også foredrag, rundvisninger og som lærer for interesserede i gotisk skriftlæsning og slægtsforskning.

Hans store indsats som forfatter og forsker er kendt langt uden for Ribe Amts område og er respekteret på højeste plan af folk i faget.

Jeg er sikker på, at han ville have bifaldet bestyrelsens valg af prismodtager i dette år. Magne Juhl, dig ville H.K. have kunnet lide. Når du kaster dig over et lokalhistorisk eller slægtsforsknings spørgsmål, går du grundigt til værks. Flere sogne kan hente samtlige indbygges historie en del generationer tilbage i dit arbejde.

Som skribent i Historisk Samfunds årbog er du en markant forfatter, der bringer vel-

underbyggede artikler af vidt forskellig karakter og omhandlende emner fra søfart på de syv have til indsigt i hedengangne forfatteres arbejde, samtidig beskriver du lige deres livshistorie.

I forrige tider rejste en del af amtets indbyggere til Amerika, og i de senere år er der knyttet mange forbindelser til efterkommerne »over there«. Verden er blevet mindre, det er lettere at rejse, og internettet giver adgang til viden, vi tidligere skulle langt omkring for at finde. Du rejser Amerika tyndt for at finde nogle af dem, og det lykkes ganske godt for dig. Din forskersjæl er af samme karat, som H.K.s var det.

Rent personligt kan jeg nævne, at da jeg tog mod til mig og gav dig et eksemplar af min egen slægtshistorie, svarede du dagen efter med supplerende oplysninger, og du kender ikke engang min familie.

Magne Juhl, det er en stor glæde for mig at være den, der overrækker dig H.K. Kristensen Prisen.

Til lykke!

Nye medlemmer 2013

Harald Elzer Jacobsen,
Kathrina Tobiassen,
Grindsted Lokalhistoriske Arkiv

v. Karin Berg,
Hanne Eiby og Lars Christoffersen,
Vera og Frede Gejl,
Anne-Mette Graubæk,
Gustav Albrethsen,
Lars Brockhoff,
Steen Hansen,
Gudrun Gormsen,
Agnete Kristiansen,
Birtha Tobiesen,
Arne Hvelplund,

Bentzens Alle 4,
Korsagervej 13,

Sverrigsvej 20,
Størsbølvej 7,
Skovbrynet 30,
Vesterled 10,
Hjertingvej 28,
Karinevej 26,
Sønderportsgade 13,
Tjørnevej 46,
Hans Jacobs Vej 52,
Gyvellunden 47,
Borkvej 18,

6705 Esbjerg Ø
8940 Randers SV

7200 Grindsted
6740 Bramming
6650 Brørup
6650 Brørup
6700 Esbjerg
6800 Varde
6760 Ribe
7500 Holstebro
6760 Ribe
6800 Varde
6830 Nørre Nebel

Bibliografi 2013

Historisk Samfund for Ribe Amt bringer hvert år en liste over bøger og tidsskrifter, der vedrører det gamle Ribe Amt. Oversigten er udarbejdet efter oplysninger fra biblioteker, museer, lokalarkiver og private personer, der velvilligt har stillet deres udgivelser til rådighed for redaktionen. Her vil man fortsat være taknemlig for oplysninger, der kan føre til, at listen bliver så komplet som muligt.

Årbøger og tidsskrifter

Fra Ribe Amt 2013. Årbog for Historisk Samfund for Ribe Amt 2013.

Lokalhistoriske meddelelser. Varde Lokalhistoriske Forening 2013. Nr. 1. og 2.

Lokalårbogen 2013. Lokalhistorisk Forening for Brammingegnen 2013.

Museumsavisen. Udgivet af Museumsforeningen Sønderskov.

Nationalparkplan Vadehavet 2013-2018. Esbjerg 2013.

Ribe Katedralskole 2013. Årsskrift 2013.

Sjæklen. Årbog for Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg. Esbjerg 2012.

Anden Verdenskrig

Andreasen, Knud: »En våbenmedkastning ved Ansager« i Fra Ribe Amt 2013 s. 107-114.

Arkæologi

Brøgger, Søren: »Sønderskovs bygningshistorie – set med nye øjne« i Museumsavisen nr. 56. juli 2013 s. 10-14.

Ejby, Hanne: »Fredede gravminder med tilknytning til Endrupholm på Vester Nykirke kirkegård« i Lokalårbogen 2013 s. 55-58.

Grundvad, Lars og Martin Egelund: »De arkæologiske undersøgelser på Danish-Crown-grunden ved Nørre Holsted« i Fra Ribe Amt 2013 s. 63-72.

Grundvad, Lars: »En næsten ukendt gravning« i Museumsavisen 2013 s. 6-9.

Høgsbro Østergaard, Birthe: »Hovederne med tre ansigter fra Glejbjerg og Bramming« i Fra Ribe Amt s. 41-58.

Nielsen Aagren, Malene: »Bramming landsby fra vikingetid og middelalder ved Bramming Hovedgaard« i Lokalårbogen 2013 s. 41-54.

By- og bygningshistorie

Brøgger, Søren: »Sønderskovs bygningshistorie – set med nye øjne« i Museumsavisen nr. 56. juli 2013 s. 10-14.

Frederiksen, Niels: »Sønderho – en skipperby i Vadehavet«. Esbjerg 2012.

Mulvad, Søren: »Regensen i Ribe« i Fra Ribe Amt 2013 s. 59-62.

Nørskov, Ole: »Stiftelsen Varde Hospital, Vestergade 27« i Lokalhistoriske meddelelser 2013 nr. 1 s. 10-20.

Olesen, Svenning. »Lokalhistoriske glimt fra et lille samfund«. Thorstrup Sogn i fortid og nutid. Thorstrup Sognearkiv 2013.

Thura de, Christian: »De første år 1905-1931« i Lokalhistoriske meddelelser 2013 nr. 1 s. 3-10.

Thura de, Christian, og Ole Nørskov: »Omkring Torvet 1« i Lokalhistoriske meddelelser 2013, nr. 2.s. 3-15.

Børneteater

Hansen, Hanne Bess: »Fortællingen om Det Gjørdingske Børneteater« i Lokalårbogen 2013 s. 93-96.

Egnshistorie

Andersen, Niels: »Sneum Digesø« i Fra Ribe Amts 2013 s. 115-118.

Brandorff, Gerda: »SF-Ribe – Et ungt par i Nordens ældste by«. Esbjerg 2013.

Ejby, Hanne: »Fredede gravminder med tilknytning til Endrupholm på Vester Nykirke kirkegård« i Lokalårbogen 2013 s. 55-58.

Gimm, Inger og Vagn: »Sydvestjyllands Efterskoles tilblivelse« i Lokalårbogen 2013 s. 33-37.

Hansen, Mogens: »Jernbaneulykken ved Bramming den 26. juli 1913« i Lokalårbogen 2013 s. 8-22.

Hansen, Hanne Bess: »Fortællingen om Det Gjørdingske Børneteater« i Lokalårbogen 2013 s. 93-96.

Holst, Christian: »Gørding Idræt & Kulturcenter« i Lokalårbogen 2013 s. 97-104.

Jensen, Ingrid: »Landhusmor før og nu i Vejrup« i Lokalårbogen 2013 s. 75-81.

Jepsen, Palle Uhd: »Filsø – en vestjysk sø genopstår« i Sjøklen 2012 s. 105-119.

Juhl, Helle: »Barndommens land«. København 2013.

Jørgensen, Laust Hansen, redigeret af Søren Mulvad: »Jeg var børste«. Historisk Samfund 2013.

Larsen, Tommi: »Peder Skrædder« i Lokalårbogen 2013 s. 24-32.

Nielsen Aagren, Malene: »Bramming landsby fra vikingetid og middelalder ved Bramming Hovedgaard« i Lokalårbogen 2013 s. 41-54.

Olesen, Wagn: »Lægeboligen i Gørding« i Lokalårbogen 2013 s. 89-92.

Olesen, Wagn: »Træk af Lourups historie« i Lokalårbogen 2013 s. 105-109.

Olesen, Svenning: »Lokalhistoriske glimt fra et lille samfund«. Thorstrup Sogn i fortid og nutid. Thorstrup Sognearkiv 2013.

Poulsen, Doris og Tage Nielsen: »Billeder fra Endrup Møllekro« i Lokalårbogen 2013 s. 59-63.

Søgaard, Ernst: »Mellem præstegård og kirke«. Aastrup Sognearkiv 2013.

Sørensen, Lars: »Minkfarme i Darum« i Lokalårbogen 2013 s. 113-116.

Truelsen, Bent og Else: »30 år med fritidslandbrug« i Lokalårbogen 2013 s. 82-85.

Watts, Jeremy: »Død mands gods. Vorbassedrengene – en røverhistorie«. Vorbasse 2012.

Energi

Hahn-Pedersen, Morten: »Energi fra Nordsøen. Overblik i et jubilæumsår og en forandringstid« i Sjøklen 2012 s. 9-30.

Fiskeri- og skipperhistorie

Byskov, Søren: »Samme farvand – nye fangster. Esbjergfiskernes skifte til industrifiskeri 1954 – 1955« i Sjøklen 2012 s. 51-65.

Christensen, René Schrøder: »Stålkutterbyggeriet i Danmark og Esbjerg – og historien om et værf, der slog sig på stålet« i Sjøklen 2012 s. 31-49.

Frederiksen, Niels: »Sønderho – en skipperby i Vadehavet«. Esbjerg 2012.

Galatius, Anders, Jonas Teilmann og Lasse Fast Jensen: »Sælerne i Danmark – en overvågning fra oven« i Sjøklen 2012 s. 135-145.

Jensen, Lasse Fast, Søren Brandt Poulsen og Jon Christian Svendsen: »Snæblen – den lange kamp for overlevelse« i Sjøklen 2012 s. 121-133.

Thøstesen, Charlotte Bie: »Hvorfor døde hvalerne? – Obduktion og undersøgelse af strandet grindehval og vågehval sommeren 2012« i Sjøklen 2012 s. 147-162.

Idræt og Kultur

Holst, Christian: »Gørding Idræt & Kulturcenter« i Lokalårbogen 2013 s. 97-104.

Import

Guldborg, Mette: »De varer, som bonden aldrig ser? Importen over Hjerting fra Holland i 1700-tallet« i Sjøklen 2013 s. 67-81.

Indre mission

Holm, Johannes: »Missionshuset i Vejrup« i Lokalårbogen 2013 s. 86-88.

Institutioner

Thomsen, Ann Hjort: »Den selvejende Institution »Helheden« [Darum]« i Lokalårbogen 2013 s. 110-112.

Jernbanehistorie

Hansen, Mogens: »Jernbaneulykken ved Bramming den 26. juli 1913« i Lokalårbogen 2013 s. 8-23.

Kirkehistorie

Ejby, Hanne: »Fredede gravminder med tilknytning til Endrupholm på Vester Nykirke kirkegård« i Lokalårbogen 2013 s. 55-58.

Jensen, Mogens: »Grindsted Kirkes klokke – 400 år« i Fra Ribe Amt 2013 s. 73-84.

Museer og arkiver

Frandsen, Agner: »Bog om museets historie«. Sønderkov 2013.

Hansen, Mogens: »Jernbaneulykken ved Bramming den 26. juli 1913« i Lokalårbogen 2013 s. 8-22.

Nielsen Aagren, Malene: »Bramming landsby fra vikingetid og middelalder ved Bramming Hovedgaard« i Lokalårbogen 2013 s. 41-54.

Personalhistorie

Christiansen, Kirsten: »Min familie på »Bjerregaard« i Tømmerby fra 1894« i Lokalårbogen 2013 s. 38-40.

Juhl, Magne: »Om Torben Klinting og hans forfatterskab« i

Fra Ribe Amt 2013 s. 85-106.

Jørgensen, Laust Hansen, redigeret af Søren Mulvad: »Jeg var børste«. Historisk Samfund 2013.

Larsen, Tommi: »Peder Skrædder« i Lokalårbogen 2013 s. 24-32.

Pedersen, Olga: »Maren Eskeldsdatter. Vestjyske adelsbønder i 16-1700 årene« i Fra Ribe Amt 2013 s. 11-20.

Stenkjær, Bodil og Søren Mulvad: »Eulalia Ussing og hendes kogebog« i Fra Ribe Amt 2013 s. 35-40.

Regnskabshistorie

Villadsen, Hans Ole: »En lille beskeden kvitteringsbog« i Fra Ribe Amt 2013 s. 5-10.

Skolehistorie

Gimm, Inger og Vagn: »Sydvestjyllands Efterskoles tilblivelse« i Lokalårbogen 2013 s. 33-37.

Slægtshistorie

Christiansen, Kirsten: »Min familie på »Bjerregaard« i Tømmerby fra 1894« i Lokalårbogen 2013 s. 38-40.

Jensen, Ingrid: »Landhusmor før og nu i Vejrup« i Lokalårbogen 2013 s. 75-81.

Jæger, Grethe og Søren Manø: »Der har jeg rod derfra min verden går, om Jæger og Andersen slægterne«. Varde 2012.

Larsen, Tommi: »Peder Skrædder« i Lokalårbogen 2013 s. 24-32.

Riising, Hans Jørgen og Thorkild Riising: »Martha og A. M. Andersen, lærerpar i Hunderup skole 1912-1943, pensionister i Skovvang, Hunderup 1943-1972, rejste på besøg i USA i 1948« i Lokalårbogen 2013 s. 64-74.

Tobiasen, Kathrine: »Viljestærke kvinder i Windfeld-familien« i Fra Ribe Amt 2013 s. 21-34.

Jensen, Ingrid: »Landhusmor før og nu i Vejrup« i Lokalårbogen 2013 s. 75-82.

Udvandring

Pedersen, Max: »Fra Vadehavet til Amsterdam« i Sjaklen 2012 s. 83-103.

Billund Kommune

Jensen, Mogens: »Grindsted Kirkes klokke – 400 år« i Fra Ribe Amt 2013 s. 73-84.

Watts, Jeremy: »Død mands gods. Vorbassedrengene – en røverhistorie«. Vorbasse 2012.

Esbjerg Kommune

Andersen, Niels: »Sneum Digesø« i Fra Ribe Amts 2013 s. 115-118.

Brandorff, Gerda: »SF-Ribe – Et ungt par i Nordens ældste by«. Esbjerg 2013.

Byskov, Søren: »Samme farvand – nye fangster. Esbjerg-fiskernes skifte til industrifiskeri 1954 – 1955« i Sjaklen 2012 s. 51-65.

Christiansen, Kirsten: »Min familie på »Bjerregaard« i Tømmerby fra 1894« i Lokalårbogen 2013 s. 38-40.

Christensen, René Schrøder: »Stålkutterbyggeriet i Danmark og Esbjerg- og historien om et værft, der slog sig på stålet« i Sjaklen 2012 s. 31-49.

Ejby, Hanne: »Fredede gravminder med tilknytning til Endrupholm på Vester Nykirke kirkegård« i Lokalårbogen 2013 s. 55-58.

Galatius, Anders, Jonas Teilmann og Lasse Fast Jensen: »Sælerne i Danmark – en overvågning fra oven« i Sjaklen 2012 s. 135-145.

Gimm, Inger og Vagn: »Sydvestjyllands Efterskoles tilblivelse« i Lokalårbogen 2013 s. 33-37.

Guldberg, Mette: »De varer, som bonden aldrig ser? Importen over Hjerting fra Holland i 1700-tallet« i Sjaklen 2013 s. 67-81.

Hansen, Hanne Bess: »Fortællingen om Det Gjørdingske Børneteater« i Lokalårbogen 2013 s. 93-96.

Hansen, Mogens: »Jernbaneulykken ved Bramming den 26. juli 1913« i Lokalårbogen 2013 s. 8-23.

Holm, Johannes: »Missionshuset i Vejrup« i Lokalårbogen 2013 s. 86 – 88.

Holst, Christian: »Gørding Idræt & Kulturcenter« i Lokalårbogen 2013 s. 97-104.

Jensen, Ingrid: »Landhusmor før og nu i Vejrup« i Lokalårbogen 2013 s. 75-81.

Jensen, Lasse Fast, Søren Brandt Poulsen og Jon Christian Svendsen: »Snæblen – den lange kamp for overlevelse« i Sjaklen 2012 s. 121-133.

Jørgensen, Laust Hansen, redigeret af Søren Mulvad: »Jeg var børste«. Historisk Samfund 2013.

Larsen, Tommi: »Peder Skrædder« i Lokalårbogen 2013 s. 24-32.

Mulvad, Søren: »Regensen i Ribe« i Fra Ribe Amt 2013 s. 59-62.

Nielsen Aagren, Malene: »Bramming landsby fra vikingetid og middelalder ved Bramming Hovedgaard« i Lokalårbogen 2013 s. 41-54.

Olesen, Wagn: »Lægebølligen i Gørding« i Lokalårbogen 2013 s. 89-92.

Olesen, Wagn: »Træk af Lourups historie« i Lokalårbogen 2013 s. 105-109.

Pedersen, Max: »Fra Vadehavet til Amsterdam« i Sjaklen 2012 s. 83-103.

Pedersen, Olga: »Maren Eskeldsdatter. Vestjyske adelsbønder i 16-1700 årene« i Fra Ribe Amt 2013 s. 11-20.

Poulsen, Doris og Tage Nielsen: »Billeder fra Endrup Møllekro« i Lokalårbogen 2013 s. 59-63.

Riising, Hans Jørgen og Thorkild Riising: »Martha og A. M. Andersen, lærerpar i Hunderup skole 1912-1943, pensionister i Skovvang, Hunderup 1943-1972, rejste på besøg i USA i 1948« i Lokalårbogen 2013 s. 64-74.

Stenkjær, Bodil og Søren Mulvad: »Eulalia Ussing og hendes kogebog« i Fra Ribe Amt 2013 s. 35-40.

Sørensen, Lars: »Minkfarme i Darum« i Lokalårbogen 2013 s. 113-116.

Thomsen, Ann Hjort: »Den selvejende Institution »Helheden« [Darum]« i Lokalårbogen 2013 s. 110-112.

Thøstesen, Charlotte Bie: »Hvorfor døde hvalerne? – Obduktion og undersøgelse af strandet grindehval og vågehval sommeren 2012« i Sjæklen 2012 s. 147-162.

Fanø Kommune

Frederiksen, Niels. »Sønderhø – en skipperby i Vadehavet«. Fiskeri- og Søfartsmuseet. Saltvandsakvariet Esbjerg 2012.

Varde Kommune

Andreasen, Knud: »En våbenredkastning ved Ansager« i Fra Ribe Amt 2013 s. 107-114.

Jepsen, Palle Uhd: »Filsø – en vestjysk sø genopstår« i Sjæklen 2012 s. 105-119.

Juhl, Magne: »Om Torben Klinting og hans forfatterskab« i Fra Ribe Amt 2013 s. 85-106.

Jæger, Grethe og Søren Manøe: »Der har jeg rod derfra min verden går, om Jæger og Andersen slægterne«. Varde 2012.

Nørskov, Ole: »Stiftelsen Varde Hospital, Vestergade 27« i Lokalhistoriske meddelelser 2013 nr. 1 s. 10-20.

Olesen, Svenning: »Lokalhistoriske glimt fra et lille samfund«. Thorstrup Sogn i fortid og nutid Thorstrup Sognearkiv 2013.

Thura de, Christian: »De første år 1905-1931« i Lokalhistoriske meddelelser 2013 nr. 1 s. 3-10.

Thura de, Christian, og Ole Nørskov: »Omkring Torvet 1« i Lokalhistoriske meddelelser 2013 s. 3-15.

Villadsen, Hans Ole: »En lille beskeden kvitteringsbog« i Fra Ribe Amt 2013 s. 5-10.

Vejen Kommune

Brøgger, Søren: »Sønderskovs bygningshistorie- set med nye øjne« i Museumsavisen nr. 56. juli 2013 s. 10-14.

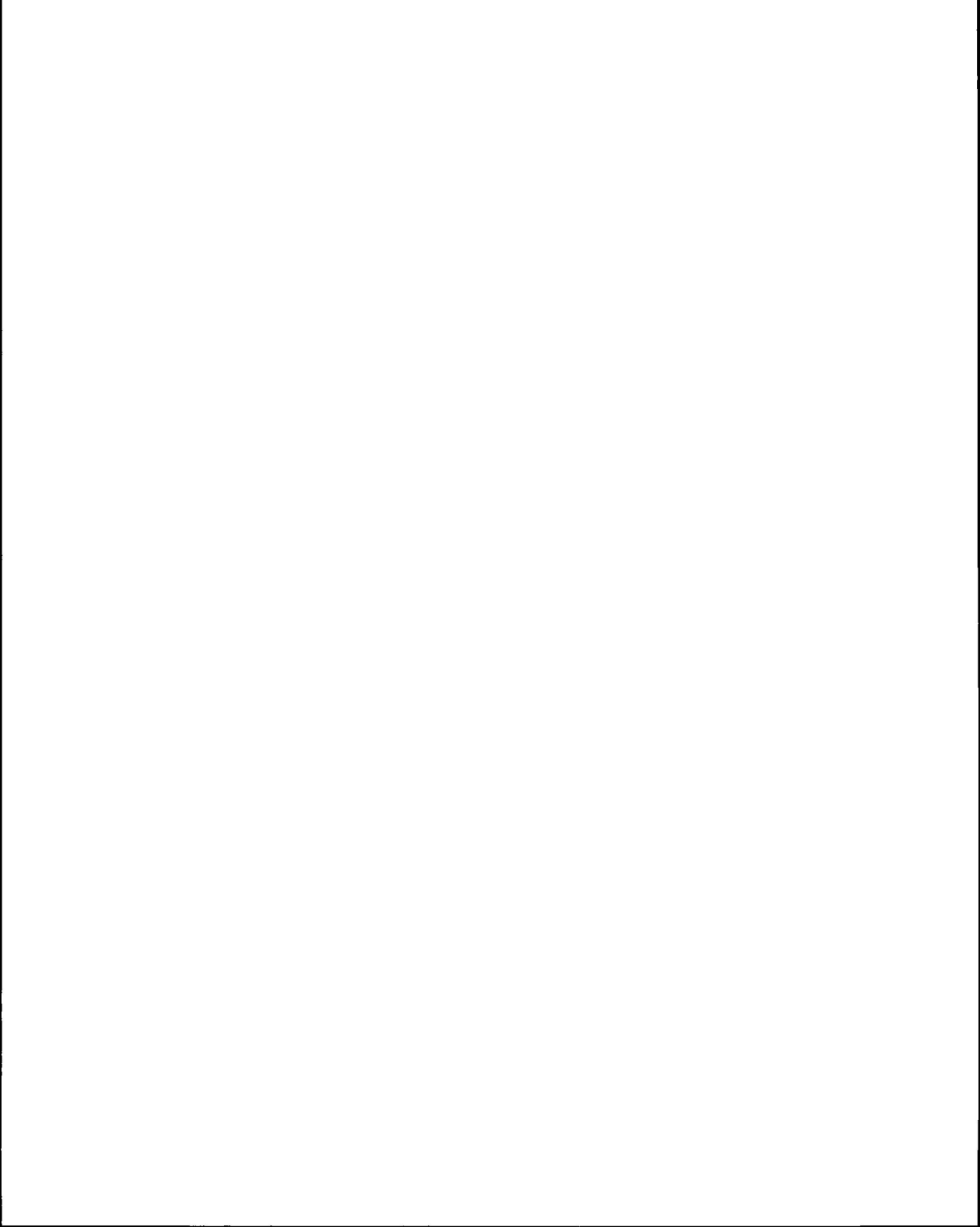
Frandsen, Agner: »Bog om museets historie«. Sønderskov 2013.

Grundvad, Lars og Martin Egelund: »De arkæologiske undersøgelser på Danish-Crown-grunden ved Nørre Holsted« i Fra Ribe Amt 2013 s. 63-72.

Grundvad, Lars: »En næsten ukendt gravning« i Museumsavisen 2013 s. 6-9.

Juhl, Helle: »Barndommens land«. København 2013.

Søgaard, Ernst: »Mellem præstegård og kirke«. Aastrup Sognearkiv 2013.

Register 2014

Forfatterregister

G
Gammeltoft, Peder, København 23

J
Jensen, Mogens, Grindsted 85

K
Kristiansen, Dorthe Haahr,
København 23
Krøtel, Janne, Sønderskov 42, 49

M
Mulvad, Søren, Varming 7, 22, 105,
112, 145, 151, 152, 153, 158

N
Nielsen, Ole Nørskov, Varde 50, 71

P
Poulsen, Martin Egelund,
Sønderskov 42, 49

T
Tirsgaard, Aage, Næsbjerg 113, 116

V
Villadsen, Hans Ole, Alslev 117, 124

Personregister

B
Badsted, saltraffinadør i Ribe 11
Ballin, Albert, grundlægger af
Hamburg-Amerika Line 10
Ballin, Charles, barber i Ribe 12
Ballin, Samuel, købmand i
Hamburg 9
Ballin, Samuel Salomon,
Ribe 10, 11, 12
Ballin, Siegfried, legatstifter i Ribe
11

Beck, Vilhelm, Indre Missions
leder 56
Bennedsen, Andreas,
postmester i Ribe 1820 8
Bjerrum, Frederikke Louise,
pige i Ribe 9
Bloch, Lipman Berndt,
kateket i Ribe 19
Brorsen, Godsk, købmand
i Ribe 14
Brun, justitsråd i Ribe 19, 32
Bruun, distriktslæge
i Esbjerg 73, 138

C
Carstensen, læge i Esbjerg 77, 80
Christensen, Carl S., slagteriarbej-
der i Varde 52
Christensen, Ingvard, skomager-
svend i Varde 63
Christensen, Peder, barnefader i
Skonager 113, 114, 115, 116
Christiansen, lærer i Alslev 103, 120,
151, 152
Cohn, Julius, discipel i Ribe 9, 10
Cohn, Moses Abraham, købmand i
Ringkøbing 9
Cohn, Samuel, Ribe 9
Conig, Julius Christian, ansat ved
toldvæsenet 10

D
Dalgas, Enrico, hedeopdyrker 118,
119
Dessauer, David, slægtning 16
Dessauer, Hanna, modehandler i
Ribe 10
Dessauer, Marcus, Kolding 10, 12
Dessauer, Wolf Hirsch, ejer af
Krogsgård 1807 10, 13
Drucker, Josef, Slesvig 16

E
Elfering, Victoria, katolsk søster i
Esbjerg 73
Eskildsen, Eskild, avlsbruger i Varde
64, 70

F
Frandsen, medicindirektør 76, 151,
153
Friis, U., Stiftamtmand 78

G
Gerdes, Lovise Nicolette, enke 9
Gertsen, Frants, byleder 79
Gregersen, Mads, gårdejer i Alslev
120
Guldager, A. overlæge i Esbjerg 76

H
Hansen, Carl, købmand i Ribe 20
Hansen, P., Guldsmed i Varde 62
Hansen, stadskirurg
i Ribe 9, 18, 20
Hanssen, Svend Aage, læge i Esbjerg
72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80,
81, 82, 83, 84
Harreby, P. N., skipper
i Sønderho 1827 9
Henningens, civilingeniør 82
Høgsbro, provst i Rødding 17, 150
Høyer-Nielsen, borgmester
i Esbjerg 82, 83

J		N		T	
Jacobsen, Hartvig, butikssvend i Ribe 1840	9	Nielsen, Harald, grosserer i Varde	62	Tachau, Abraham Salomon, borger i Ribe 1843	13ff.
Jacobsen, Mads, kredslæge i Varde	63	Nielsen, Karl, engmester	122		
Jensen, Niels, sagfører i Varde	52, 63, 68, 69, 70, 71	Nissen, Adolph, buntmager i Varde	52, 62	W	
Justesen, Jens Peder, værtshusholder i Varde	52	Nordentoft, læge i Esbjerg	77	Weiss, Karen, husejer i Ribe 1818	8
Jørgensen, Poul, gymnastiklærer i Varde	64, 70	O			
		Oldager, Jesper, sagfører i Varde	52, 63, 68		
K		P			
Kastoft, Niels, papirhandler i Varde	53, 58, 63, 68, 69	Pedersen, Jørgen, vognmand i Varde	52		
Kjørby, Christian, politimester og dommer i Varde	70	Pedersen, Maren, jordemoder i Øse-Næsbyerg.	115		
Kleisdorff, Moses, købmand i Ribe 1827	9	Petersen, Osvald, politimester i Varde	70		
Kleisdorff, Moses Lazarus, købmand i Ribe	12	Petersen, Thomas, gårdejer i Vibæk	121		
Kock, Sv., advokat.	83	R			
Korsgaard, Niels, møllebygger	122	Rahr, Jens Rasmussen, købmand i Ribe (1709-1787)	9, 17		
Kreilgaard, Søren, fattiggårdsbestyrer i Varde	68, 69	Rasmussen, Henning, borgmester i Esbjerg	83		
		Rømhild, plantør	60		
L		S			
Lahmacher, Ursula, katolsk søster i Esbjerg	73	Schmidt, Jørgen, læntager i Ribe	1818		
Larsen, Erik, læge i Esbjerg	77	Simonsen, Søren, snedker i Varde	64		
Lassen, Valdemar, skoleinspektør i Varde	52, 63	Singer, Isak Bashevis, forfatter, nobelprismodtager	7		
Lasson, Jens Frederik, grosserer i Varde	52	Slivsgaard, Jørgen, dyrlæge i Varde	52, 68		
Lauenbach, præst i Alslev	120	Stauning, Thorvald, statsminister	52		
Lohse, Ole, politiker i Varde	51, 52, 57, 62, 71	Suhr, katolsk biskop	75		
Lorentzen, Ruben, borger i Ribe 1816	17	Svenningsen, overlæge i Esbjerg	77		
Lorenzen, læge i Esbjerg	73, 77	Sørensen, Ane Kirstine, pige i Skonager	113, 114, 115, 116		
		Sørensen, Christian, barn, født i Skonager	114		
M		Sørensen, John, bonde i Skonager	113, 114		
Marcus, katolsk broder, portør og sygepasser i Esbjerg	10, 12, 21	Sørensen S. P., avlsbruger i Varde	64		
Mendelsohn, Moses, filosof 1729-1786	8				
Middelboe, Georgine, enkebispede	9				

Stedregister

A		K		T	
Aarhus	41, 43, 104, 131	Kolding	10, 12, 22, 72, 83, 85, 91, 95, 96, 100, 103, 112	Tarphage	117, 121
Agerkrog	116	København	7, 12, 15, 16, 21, 35, 37, 52, 55, 71, 72, 81, 83, 84, 90, 96, 111, 151, 153	Thisted	9
Alslev	41, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 144			Tjæreborg	10
Altona	9			Tyskland	19, 39, 51, 75
Assens	17, 62	L		Tønder	16, 17
Augustenborg	14, 16	Litauen	7	U	
		Lunderup	116	Ukraine	7
B				V	
Berlin	16	M		Valby	7
Blaksmark	70	Marbæk	73	Varde	23, 26, 27, 30, 32, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 111, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 142, 144, 145, 148, 149, 150, 152, 153
Brøns	16	Middelfart	8	Varming	106, 110, 112, 158
Brørup	46, 48, 76, 149			Veerst	43
D		N		Vejen	15, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 127, 143, 145, 153
Danmark	21, 25, 27, 32, 33, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 52, 71, 72, 76, 78, 79, 80, 81, 99, 102, 103, 104, 117, 124, 128, 131, 138, 144, 151, 152, 158	Nordafrika	7	Vester Gjerndrup	47
Desseau	8,	Næshjerg	113, 115, 116	Vibæk	117, 119, 120, 121, 122, 124
E		O		Vilslev	105
Esbjerg	21, 40, 43, 44, 45, 66, 67, 72, 73, 74, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 105, 121, 144, 145, 149, 150, 151, 152, 153, 158	Odense	21, 53, 63, 72, 144	Visselhjerg	41, 117, 119, 123
Estrup	43, 46, 131	R		Ø	
Europa	7, 54, 76	Ribe	1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 29, 41, 50, 53, 55, 59, 60, 65, 66, 68, 70, 71, 72, 75, 76, 77, 78, 82, 83, 84, 88, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 119, 124, 143, 144, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 158	Øse	27, 30, 32, 113, 115
F		Ringkøbing	9, 10, 59, 72, 78		
Fredericia	7, 19, 21, 22	Rødning	17, 111, 138		
H		S			
Hamborg	9, 11, 13, 14, 16, 105	Seem	106, 110		
Hjerting	73, 79, 149, 151, 152	Skads Herred	113, 116		
Holsted	42, 47, 49, 143, 150, 153, 158	Skjern	26, 67, 123, 145		
Hostrup	120, 121, 124	Skonager	113, 114, 115, 116		
Høm	105	Skærbæk	105		
J		Slesvig	16		
Jylland	14, 25, 26, 35, 73, 88, 92, 102, 103, 120	Sverige	17, 71, 99		
		Sønderho	9, 73, 150, 151, 153		
		Sønderskov	42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 150, 151, 153		

Bestyrelse

Historisk Samfund for Ribe Amt

Stiftet 1902. Danmarks ældste amtshistoriske Samfund

Formand og redaktør: Lokalhistoriker Olga Pedersen
Vestergade 6
6670 Holsted
Tlf. 75 19 82 80
e-mail: Olga.Pedersen@stofanet.dk

Næstformand: Lærer Søren Mulvad
Varming Vesterby 9
6760 Ribe
Tlf. 75 44 11 77
e-mail: mulvadvarming@gmail.com

Kasserer: Hans Sørensen
Gl. Skolevej 9
6600 Vejen
Tlf. 76 60 04 74
e-mail: urupgaard@gmail.com

Sekretær: Museumsinspektør Mette Guldborg
Frodesgade 110A
6700 Esbjerg
Tlf. 75 45 49 69
e-mail: mg@fimus.dk

Museumsleder Mogens Hansen
Frederiksberg Alle 13
7200 Grindsted
Tlf. 51 18 29 55.
e-mail: Brammingegn@mail.dk

Peder Thygesen Nielsen
 Midtbyvej 10
 6857 Blåvand
 Tlf. 75 27 56 04

Redaktør:

Mariann Ploug
 Nybrovej 123
 6951 Janderup
 Tlf. 75 25 90 25
 email: mariannploug@bbsyd.dk

Suppleanter:

Jeremy Watts
 Gl. Grenevej 2
 6623 Vorbasse
 Tlf. 75 33 30 89

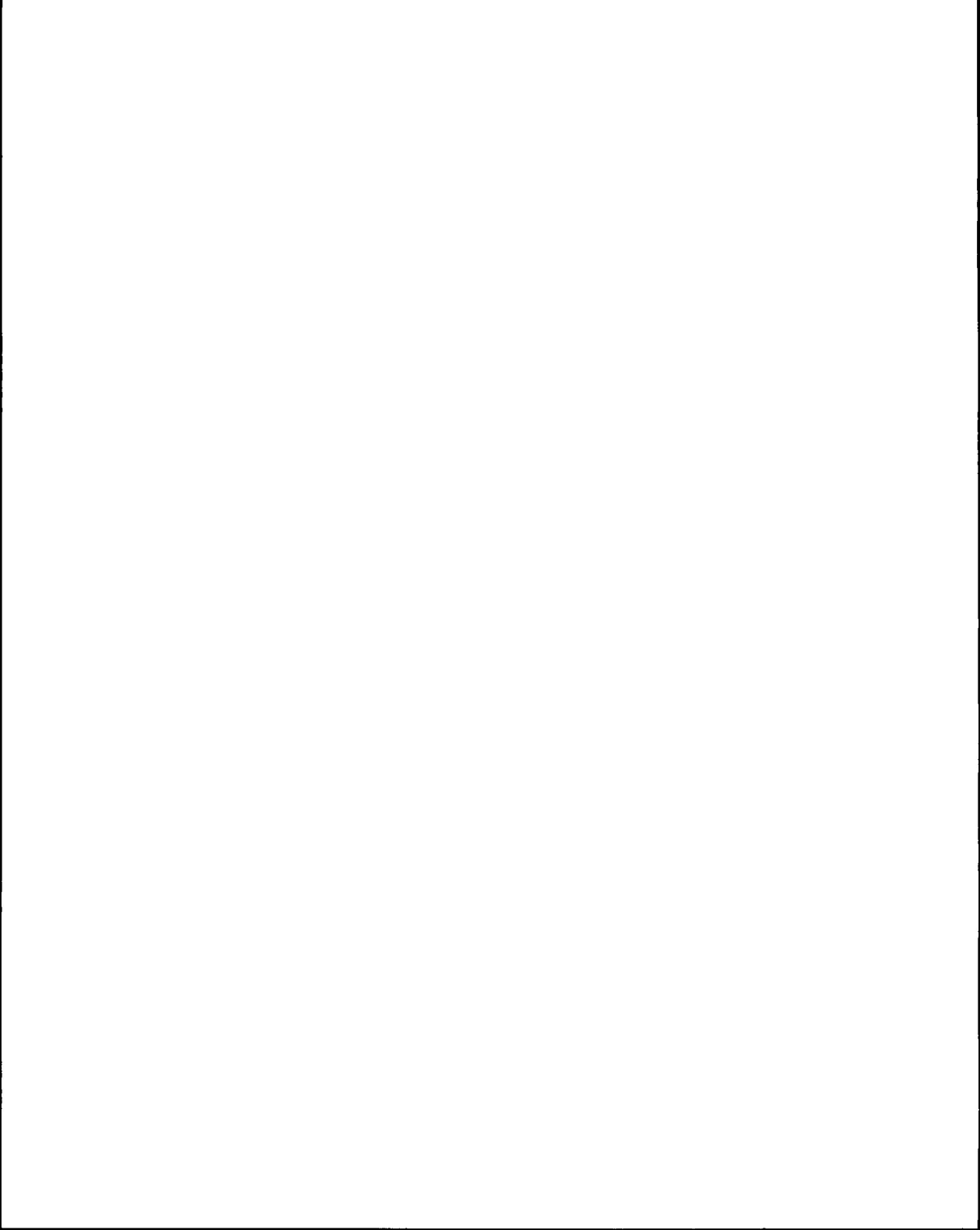

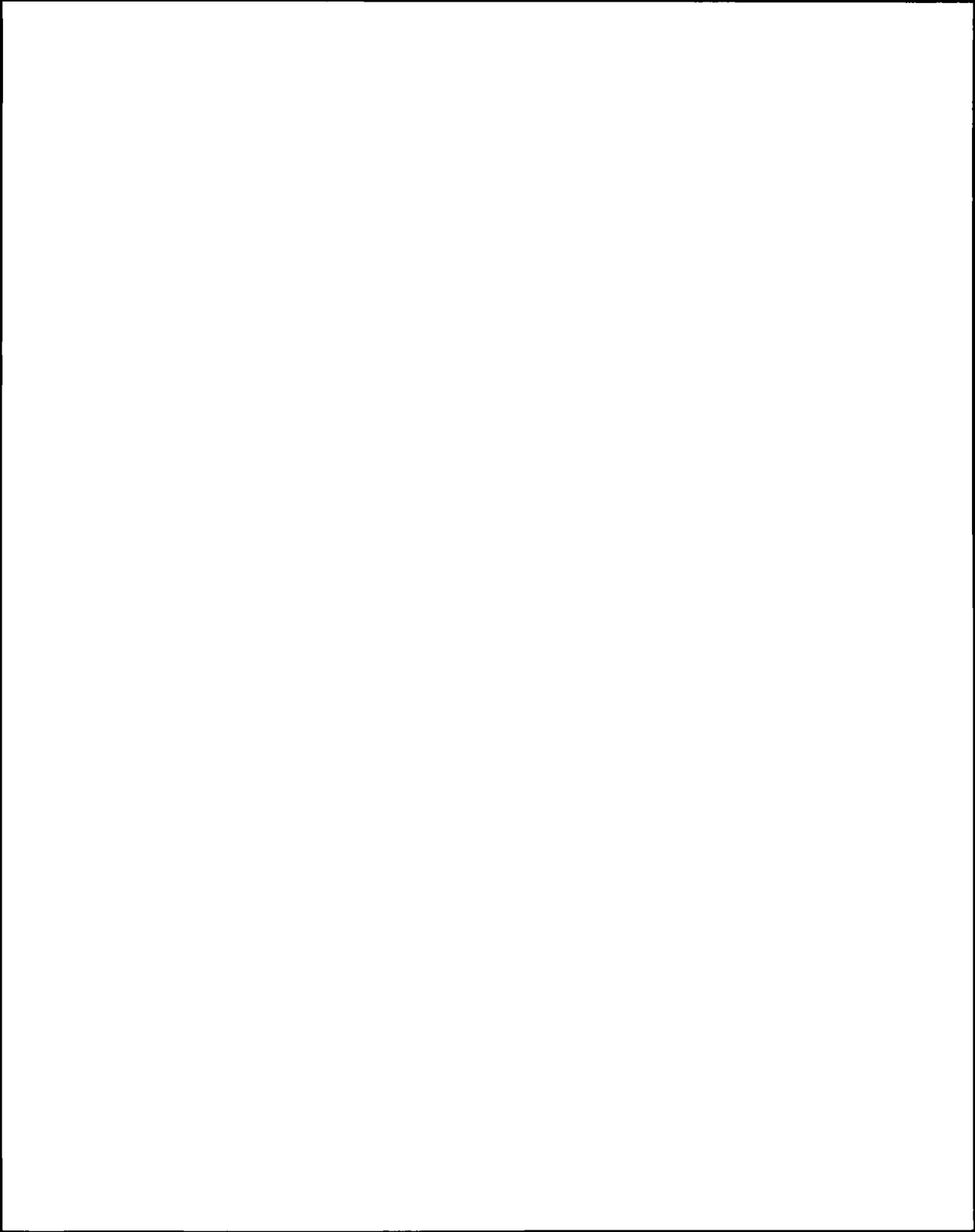
Steen Rasmussen
 Østergade 9b
 6670 Holsted
 Tlf. 72 11 42 62

Ekspedition og kasse:

Gironummer: 6 04 31 94
E-mail: histsamfund@gmail.com
Kontingent: 150 kr.
Konto: Danske Bank nr. 3737 6043194

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry, no matter how small, should be recorded to ensure the integrity of the financial data. This includes not only sales and purchases but also expenses and income. The document provides a detailed list of items that should be tracked, such as inventory levels, accounts payable, and accounts receivable. It also outlines the procedures for recording these transactions, including the use of double-entry bookkeeping to ensure that the books are balanced.

The second part of the document focuses on the analysis of the financial data. It explains how to calculate key financial ratios and metrics, such as the gross profit margin, operating profit margin, and return on investment. These metrics are used to evaluate the company's performance and identify areas for improvement. The document also discusses the importance of comparing the company's performance to industry benchmarks and competitors. This helps to provide context and identify trends in the market.

The final part of the document covers the preparation of financial statements. It provides a step-by-step guide to creating the income statement, balance sheet, and cash flow statement. It also discusses the importance of auditing the financial statements to ensure their accuracy and reliability. The document concludes by emphasizing the role of financial reporting in decision-making and the overall success of the business.

INDHOLD

Mulvad, Søren Jødiske ripensere	7
Kristiansen, Dorthe Haahr og Gammeltoft, Peder Nørholm – torp, fæstning og herregård.	23
Krøtel, Janne, Grundvad, Lars og Egelund Poulsen, Martin Et snit gennem Vejen Kommune	41
Nielsen, Ole Nørskov Byrådsvalget i Varde 1917.....	49
Høy-Nielsen, Aja Svend Aage Hanssen – læge, organisator og socialmediciner i Esbjerg.....	71
Jensen, Mogens 2 1/3 kalv og 2 lam – sko til degnen og 1 tønde øl til deling	83
Mulvad, Søren Lidt om Ribecgnens dialekt.....	103
Tirsgaard, Aage En faderskabssag i Skonager i 1857.....	111
Villadsen, Hans Ole Engvandingskanaler i Alslev Sogn	115
Jensen, Ejvind Busk og Olesen, Svenning En kladde – tyendeliv.....	123
Årsmøde og generalforsamling	141
Regnskab	144
H.K. Kristensen Prisen 2014.....	146
Nye medlemmer.....	147
Bibliografi	148
Register	152
Bestyrelsen.....	158